

Zemkopības ministrija

KLP SP 2023-2027 izvērtēšanas plāna īstenošana 2023. gadā

KLP SP Uzraudzības komitejas sēde
14.05.2024.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Zemkopības ministrija

Paveiktais 2023. gadā

Sagatavots un apstiprināts KLP SP Izvērtēšanas plāns (09.11.2023.)

Izvērtējumi:

- Tiešmaksājumu ietekme uz lauksaimniecības un lauku telpas attīstību: sākotnējais vērtējums;
- Veģetācijas perioda hidroloģisko apstākļu novērtējums novadgrāvjos Latvijā - priekšlikumi atbalsta plānošanai;
- KLP SP vairāku monitoringa indikatoru (t.sk., par SEG emisijām) noteikšanas metodikas un rekomendāciju izstrāde - datu uzkrāšana, metodikas sagatavošana;
- Minimālo energoefektivitātes prasību izstrāde lauksaimniecībā un pārstrādē - priekšlikumi atbalsta plānošanai.

Izvērtējumi pieejami AREI mājas lapā: <https://www.arei.lv/lv/2023-gads>

Zemkopības ministrija

Tiešmaksājumu ietekme uz lauksaimniecības un lauku telpas attīstību: sākotnējais novērtējums (I)

Mērķis: sākotnējais vērtējums, kurā aprobēta vērtēšanas metodika un tehnika, kā arī iegūti sākotnējie rādītāji par iepriekšējo periodu.

Tiešo maksājumu (TM) saņēmēju raksturojums:

- TM saņem ap 75% lauku saimniecību, TM tiek saņemti par 96% no izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Kopējā pieteiktā platība kopš 2015.gada palielinājusies par 7%.
- Vislielākais TM saņēmēju skaits ir Latgales reģionā, tomēr vidējā maksājumu summa uz saņēmēju šajā reģionā ir ievērojami zemāka, divkārt mazāka par Zemgales un Kurzemes reģioniem.
- Vairāk kā 50% no kopējā TM apjoma veidoja VPM, bet nepilnus 30% - zaļināšanas maksājums. Pārējie maksājumu veidi – BSA, mazo lauksaimnieku shēma un atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem – veido tikai nepilnus 20% no kopsummas.

Ekonomiskie aspekti:

- TM īpatsvars kopējos ienākumos Latvijā ir ievērojami augstāks nekā ES vidēji, tas ir samērojams ar mūsu klimatiskā joslā esošām valstīm.
- TM likmju pieaugums kopumā ir devis nozīmīgu ietekmi uz lauksaimnieku ienākumiem Latvijā, un ienākumu līmeņa atšķirību mazināšanu, salīdzinot ar ES vidējo.

Zemkopības ministrija

Tiešmaksājumu ietekme uz lauksaimniecības un lauku telpas attīstību: sākotnējais novērtējums (II)

Secinājumi/ieteikumi:

- atbalstāmas izmaiņas TM sadalījumā, kas paredz lielāku daļu maksājumu apjoma novirzīt konkrētu mērķu sasniegšanai noteiktām saimniecību kategorijām (piemēram, specializācijas, teritoriālie kritēriji, jaunie lauksaimnieki, mazās saimniecības).
- TM likmes ES ietvaros būtu nosakāmas pēc vienotiem principiem, ievērojot objektīvus teritoriālos kritērijus (dabas un klimata ierobežojumi utt.).
- pozitīvi vērtējams KLP SP 2023-2027 ieviestais pārdalošais ienākumu papildatbalsts, ar labvēlīgākiem nosacījumiem atbalstot mazās un vidējās saimniecības.

Zemkopības ministrija

Veģetācijas perioda hidroloģisko apstākļu novērtējums novadgrāvjos Latvijā

Mērķis: novērtēt veģetācijas perioda hidroloģiskos apstākļus novadgrāvjos Latvijā, un analizēt rezultātus atkarībā no novadgrāvjiem raksturīgajiem parametriem, t.sk., garums, sateces baseina laukuma izmērs, atrašanās vieta minimālās noteces ģeomorfoloģiskajos rajonos.

Sagatavoti priekšlikumi atbalsta plānošanai.

Secinājumi/ieteikumi:

- novadgrāvju sateces baseina izmērs kā atsevišķs novadgrāvju raksturlielums var tikt izmantots, lai novērtētu hidroloģiskos apstākļus izvēlētajos novadgrāvjos.
- ieteicams izmantot aprēķinātās vasaras pusgada vidējā caurplūduma vērtības, jo vasaras mazūdens perioda 30 dienu minimālā caurplūduma vērtības raksturo izteikti sausus apstākļus, kad novadgrāvjos ūdens plūsma izsīkst.
- pētījuma ietvaros izveidoti lineārās regresijas vienādojumi, kas papildināmi ar novadgrāvju sateces baseinu laukumu vērtībām, lai raksturotu vidējo caurplūdumu novadgrāvjos.

Zemkopības ministrija

KLP SP vairāku monitoringa indikatoru (t.sk., par SEG emisijām) noteikšanas metodikas un rekomendāciju izstrāde

Mērķis: novērtēt Latvijas KLP SP intervenču iespējamo tiešo vai netiešu ietekmi uz SEG un amonjaka emisijām; nodrošināt datu uzkrāšanu KLP SP atbalsta intervenču snieguma izsekošanu nacionālo mērķvērtību sasniegšanas progresa novērtēšanai

Sagatavoti metodoloģiskie risinājumi, izmantojot datus no Latvijā veiktajiem statistikas pārskatiem, ziņojumiem un pētījumiem un LAD sniegtos datus par atbalsta saņēmējiem.

Izvērtējumā veiktā KLP SP intervenču analīze liecina, ka pielietojot atbalsta saņemšanai noteiktās prasības, ir iespējama tieša un samazinoša ietekme uz SEG emisijām un slāpekļa izskalošanu/noteci. Secinājumiem par atbalsta ietekmi, nepieciešami ilgtermiņa dati par pielietoto lauksaimniecības praksi.

Zemkopības ministrija

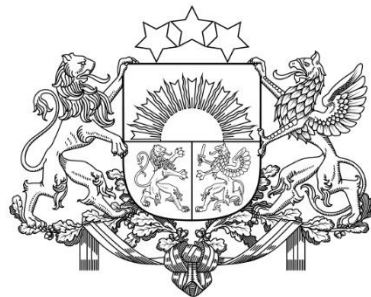
Minimālo energoefektivitātes prasību izstrāde lauksaimniecībā un pārstrādē

Mērķis: aktualizēt izstrādātās energoefektivitātes minimālās prasības (bāzes līnija) lauksaimniecības un pārtikas nozarē izmantojamām būvēm un ēkām

Sagatavoti priekšlikumi atbalsta plānošanai.

Sagatavoti un aprakstīti priekšlikumi, Ministru kabineta noteikumiem attiecībā uz energoefektivitātes jomu (jaunu būvniecību, pārbūvi, atjaunošanu, iekārtām):

- atbalsta nosacījumi;
- iesniedzamie dokumenti;
- projekta īstenošanas laikā sasniedzamās energoefektivitātes prasības;
- vērtēšanas kritēriji.

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!

KLP SP UK sekretariāta e-pasts:
uk.klp@zm.gov.lv